

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA,
ZASOBÓW NATURALNYCH I LEŚNICTWA
(NR 70)**
- **KOMISJI ZDROWIA
(NR 80)**

z dnia 3 czerwca 2025 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (nr 70) Komisji Zdrowia (nr 80)

3 czerwca 2025 r.

Komisje: Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz Zdrowia, obradujące pod przewodnictwem poseł **Marty Golbik (KO)**, przewodniczącej Komisji Zdrowia, oraz poseł **Urszuli Pasławskiej (PSL-TD)**, przewodniczącej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, rozpatrzyły:

- **informację na temat zagrożeń środowiskowych, zdrowotnych i społecznych związanych z użytkowaniem jednorazowych papierosów elektronicznych, możliwości ich segregacji, recyklingu lub wprowadzenia zakazu sprzedaży.**

W posiedzeniu udział wzięli: **Wojciech Konieczny** sekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia wraz ze współpracownikami, **Krzysztof Galos** podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska wraz ze współpracownikami, **Cezary Komorowski** naczelnik wydziału w Departamencie Podatku Akcyzowego i Niektórych Danin Publicznych Ministerstwa Finansów, **Małgorzata Szymborska** doradca techniczny w Departamencie Środowiska Najwyższej Izby Kontroli, **Kinga Mroziiewicz-Ciach** dyrektor Departamentu do spraw Wyrobów Tytoniowych i Powiązanych Biura do spraw Substancji Chemicznych, **Elżbieta Czyżowska** naczelnik Wydziału Promocji Usługi i Prostego Języka w Departamencie Obsługi Klientów i Profilaktyki Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia, **Paulina Żuławnik** specjalistka ds. profilaktyki i edukacji publicznej w Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, **Dominik Olejniczak** p.o. kierownik Zakładu Promocji Zdrowia i Prewencji Chorób Przewlekłych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PHZ, **Aleksandra Moczulak** dyrektor Departamentu Nadzoru nad Chemikaliami w Głównym Inspektoracie Sanitarnym, **Grażyna Cebula-Kubat** przewodnicząca Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Lekarzy, **Magdalena Stolarczyk** przedstawicielka Naczelnej Rady Aptekarskiej, **Andrzej Fal** przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Zdrowia Publicznego, **Katarzyna Kozak** pracownik naukowy w Zakładzie Biochemii i Żywienia Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, **Grzegorz Ziemiak** prezes Instytutu Zdrowia i Demokracji wraz ze współpracownikami, **Sławomir Pacek** prezes Stowarzyszenia „Polski Recykling”, **Kacper Olejniczak** dyrektor Departamentu Ochrony Zdrowia i Sektora Life Sciences Konfederacji Lewiatan, **Filip Piotrowski** przedstawiciel Fundacji Waste Free Oceans, **Łukasz Kozłowski** główny ekonomista w Federacji Przedsiębiorców Polskich, **Magdalena Zajac** przewodnicząca Rady Fundacji Rodzice dla Klimatu & Parents For Future Poland, **Przemysław Ruchlicki** zastępca dyrektora Biura Polityki Gospodarczej Krajowej Izby Gospodarczej, **Mateusz Lewandowski** specjalista ds. regulacji w organizacji Pracodawcy RP oraz **Aleksander Łabanowski** asystent przewodniczącej Komisji Zdrowia.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Paulina Przybysz**, **Małgorzata Siedlecka-Nowak**, **Jakub Stefański**, **Bogdan Wojtów** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Marta Golbik (KO):

Szanowni państwo, bardzo proszę o zajęcie miejsc. Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz Komisji Zdrowia. Witam członków Komisji, zaproszonych gości. Stwierdzam kworum.

Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje rozpatrzenie informacji na temat zagrożeń środowiskowych, zdrowotnych i społecznych związanych z użytkowaniem jednorazowych papierosów elektronicznych, możliwości ich segregacji, recyklingu lub wprowadzenia zakazu sprzedaży. Referują minister finansów, minister klimatu i środowiska oraz minister zdrowia.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Informuję, że materiały zostały wysłane do państwa posłów na maile i zamieszczone w folderze SDI na iPad-ach. Dostępne są również w formie papierowej.

Szanowni państwo, teraz bardzo proszę o wystąpienia przedstawicieli ministerstw. W pierwszej kolejności poproszę pana ministra Wojciecha Koniecznego, przedstawiciela Ministerstwa Zdrowia.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia Wojciech Konieczny:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, Polska w latach 80-tych była krajem o największej częstości palenia wyrobów tytoniowych w Europie wynoszącej 42%. W związku z tym konieczne stało się podjęcie pilnych i skutecznych działań mających na celu redukcję niewątpliwie szkodliwego dla zdrowia palenia wyrobów tytoniowych wśród milionów Polaków. Działania te na przestrzeni ostatnich lat spowodowały istotny spadek palenia w Polsce. Niewątpliwie istotnym zagrożeniem dla krajowego zdrowia publicznego jest to, że młodzi konsumenci tego rodzaju wyrobów, postrzegają niższe narażenie jako niższe ryzyko zdrowotne, czego obecnie nie można potwierdzić.

Należy zaznaczyć, że na terenie Rzeczypospolitej Polskiej sprzedaż wyrobów leczniczych stosowanych w leczeniu uzależnienia od wyrobów tytoniowych, np. gumy do żucia, tabletki do ssania, aerozol do stosowania w jamie ustnej, pastylki do ssania, wymaga uzyskania pozwolenia prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych poprzedzonego pozytywnym procesem oceny dokumentacji rejestracyjnej charakteryzującej ich właściwości farmakodynamiczne, farmakokinetyczne oraz potwierdzające ich skuteczność i bezpieczeństwo stosowania. Przedmiotowy proces rejestracyjny jest gwarantem realnej skuteczności oferowanych środków stosowanych w leczeniu zespołu uzależnienia od wyrobów tytoniowych.

Ponadto Polska powinna opierać swoje działania antynikotynowe na przepisach Ramowej Konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o Ograniczeniu Użycia Tytoniu (FCTC). W dniach 5-9 lutego 2024 r. miało miejsce dziesiąte spotkanie państw-stron FCTC, podczas którego przedstawiony został raport WHO wskazujący, że istniejące dowody nie są jednoznaczne co do tego, czy podgrzewane wyroby tytoniowe oraz elektroniczne papierosy pomagają w rzuceniu palenia. W opinii WHO obecne dowody naukowe nie są wystarczające do poparcia tez wskazujących na mniejsze narażenie zdrowotne dotyczące ekspozycji na aerozol wydzielany przez wyżej wymieniane produkty.

Kolejne wytyczne WHO w omawianym temacie zostaną opublikowane przed tegorocznym kolejnym spotkaniem państw-stron FCTC.

Powyższe uwarunkowania są szczególnie istotne, biorąc pod uwagę konieczność ograniczenia palenia wśród ludzi młodych. Dynamiczny rozwój rynku jednorazowych papierosów elektronicznych znacząco zwiększa ryzyko dostępu młodych ludzi do wyborów tytoniowych. Mając to na uwadze w dniu 17 marca 2025 r. Zespół Programowania Prac Rządu włączył do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, który przewiduje między innymi wprowadzenie zakazu sprzedaży jednorazowych elektronicznych papierosów.

Nowelizacja ustawy z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych jest konieczna ze względu na pilną potrzebę ograniczenia zjawiska używania papierosów elektronicznych jednorazowego użytku przez ludzi młodych. Wyroby te stanowią wyraźne zagrożenie dla zdrowia publicznego, w szczególności młodego pokolenia i osób niepalących, co powoduje konieczność wprowadzenia całkowitego zakazu wprowadzenia do obrotu papierosów elektronicznych jednorazowego użytku.

Projektowana nowelizacja ustawy...

Przewodnicząca poseł Marta Golbik (KO):

Przepraszam, panie ministrze. Szanowni państwo, bardzo proszę osoby, które nie są zainteresowane, o opuszczenie sali, bo niestety jest bardzo duży hałas. Dziękuję.

Sekretarz stanu w MZ Wojciech Konieczny:

Projektowana nowelizacja ustawy tytoniowej zakłada wprowadzenie zakazu wprowadzania do obrotu papierosów elektronicznych jednorazowego użytku. Zakazem dotyczącym papierosów elektronicznych jednorazowego użytku postanowiono objąć również elektroniczne papierosy

jednorazowego użytku zawierające płyn niezawierający nikotyny. Zagrożenie stwarzane przez te wyroby nie jest istotnie mniejsze od wyrobów zawierających nikotynę.

Popularność wyrobów bez nikotyny zwiększa ryzyko zwiększonego dostępu młodych ludzi do wyrobów tytoniowych w tym samym stopniu, w którym czynią to papierosy elektroniczne jednorazowego użytku.

Po zakończeniu uzgodnień wewnętrznych przedmiotowy projekt zostanie opublikowany, zgodnie z istniejącymi regułami rządowego procesu legislacyjnego, na stronach RCL w zakładce „rządowy proces legislacyjny”. Proces ten odbywa się na podstawie stosownych uchwał Rady Ministrów i regulaminu pracy Rady Ministrów. Wówczas każdy zainteresowany będzie mógł się zapoznać z projektem oraz zgłosić do niego uwagi w ramach konsultacji publicznych.

Wprowadzenie zakazu sprzedaży jednorazowych elektronicznych papierosów wymaga uzyskania zgody Komisji Europejskiej, zgodnie z przepisami wspomnianej dyrektywy.

W przypadku młodzieży w wieku 13-15 lat w Polsce w 2022 r. elektroniczne papierosy były używane przez 23,4% dziewcząt i 21,2% chłopców. Częstość używania e-papierosów wśród polskich nastolatków ustawia pod tym względem polską młodzież w czołówce krajów Unii Europejskiej.

Wyżej wymienione wyniki badań potwierdza raport Światowej Organizacji Zdrowia dotyczący palenia elektronicznych papierosów przygotowany na posiedzeniu państw-stron FCTC wskazujący Polskę jak państwo z największym na świecie odsetkiem osób nieletnich, które kiedykolwiek używały tego rodzaju produktu. W Polsce odsetek osób w wieku 15-19 lat, które kiedykolwiek spróbowały elektronicznych papierosów, wzrósł z 16,8% do 62,1%.

Odnosząc się do rynku jednorazowych elektronicznych papierosów w Polsce, zgodnie z danym Prezesa Biura do spraw Substancji Chemicznych, w 2023 r. zgłoszono 6906 rodzajów jednorazowych papierosów elektronicznych zawierających płyn z nikotyną. W 2022 r. deklarowana wielkość ich sprzedaży wynosiła prawie 20 mln sztuk. W 2021 r. były to 2 mln sztuk. Jeszcze raz: w 2023 r. wielkość ich sprzedaży wynosiła 20 mln sztuk, a w 2021 r. 2 mln sztuk.

WHO wskazuje, że istnieją mocne dowody na to, że używanie e-papierosów zwiększa szanse palenia tradycyjnych papierosów około 3-krotnie, szczególnie wśród młodzieży.

Długoterminowe skutki zdrowotne tych produktów są nieznane, podobnie jak skutki zdrowotne podwójnego zastosowania z paleniem papierosów. Jednak niektóre badania sugerują, że podwójne zastosowanie jest co najmniej a może nawet bardziej szkodliwe niż wyłącznie palenie tradycyjnych papierosów. Płyny w jednorazowych e-papierosach podgrzewane w wysokich temperaturach tworzą nowe i słabo poznane związki chemiczne. Zawierają one prawie zawsze nikotynę, a dodatek środków aromatyzujących w znaczący sposób zwiększa toksyczność aerozolu.

Przykładem najnowszych badań dotyczących kwestii szkodliwości używania jednorazowych elektronicznych papierosów jest raport Światowej Organizacji Zdrowia przygotowany na X konferencję państw-stron Ramowej Konwencji Światowej Organizacji Zdrowia. Przedmiotowy raport wskazuje, że płyny w jednorazowych elektronicznych papierosach podgrzewane w wysokich temperaturach tworzą właśnie nieznane związki chemiczne i mogą w znaczący sposób zwiększać toksyczność wydzielanego aerozolu.

Warto także zaznaczyć, że przedmiotowe produkty pozwalają na wysokie spożycia nikotyny w bardzo krótkim czasie. Istnieją dowody naukowe wskazujące, że nikotyna jest silnie uzależniającą substancją, której używanie w szczególności przez dzieci i młodzież może prowadzić do wielu negatywnych konsekwencji zdrowotnych.

W omawianym raporcie WHO zwraca uwagę również na kwestie ochrony środowiska naturalnego, gdyż komponenty jednorazowego elektronicznego papierosa, w szczególności obudowa, akumulator litowo-jonowy i toksyczne pozostałości chemiczne są wyrzucane po jednorazowym użyciu stwarzając tym samym poważne zagrożenie środowiskowe. Powyższe uwarunkowania są szczególnie istotne, biorąc pod uwagę konieczność ograniczenia palenia wśród ludzi młodych. Dynamiczny rozwój rynku jednorazowych papierosów elektronicznych znacząco zwiększa ryzyko zwiększanego dostępu młodych ludzi do wyrobów tytoniowych. Tytułem przykładu za wyżej wymienionym raportem można zauważyć, że według badania Cancer Research 316 tys. młodych Brytyjczyków, którzy nigdy wcześniej nie mieli styczności z nałogiem, zaczęło używać jednorazowych smakowych elektronicznych papierosów. Zaawansowane prace nad zakazem jednorazówek trwają już we Francji, gdzie zakaz ten jednogłośnie został przyjęty

przez Zgromadzenie Narodowe. Podobne zakazy, jak w projektowanej ustawie są wprowadzane w Belgii i Holandii. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Marta Golbik (KO):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Poproszę teraz o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Klimatu i Środowiska, jak rozumiem pana Krzysztofa Galosa, podsekretarza stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Krzysztof Galos:

Dzień dobry państwu. Spróbuję poruszyć jedną bardzo krótką poruszyć – aspekt bateryjny i środowiskowy. Szanowni państwo, jednorazowe papierosy elektroniczne to są urządzenia, których prawidłowe działanie jest uzależnione od dopływu prądu elektrycznego lub obecności pól elektromagnetycznych. W związku z tym stanowią sprzęt objęty obowiązkami wynikającymi z przepisów ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Przedsiębiorcy wprowadzający taki sprzęt na rynek są objęci mechanizmem rozszerzonej odpowiedzialności producenta, a minimalny roczny poziom zbierania takiego sprzętu wynosi 65%. Ten obowiązek jest z reguły realizowany przez organizacje odzysku, a w przypadku nieosiągnięcia tych poziomów nakładane są opłaty produktowe. Sam sprzęt jednorazowy, o którym mówimy, jest objęty pozycją „sprzęt małogabarytowy”, czyli inaczej mówiąc zaliczany jest do grupy nr 5 spośród sześciu grup sprzętu elektronicznego i elektrycznego.

Obowiązek zbiórki jest realizowany między innymi za pośrednictwem dystrybutorów. Ten sprzęt jest następnie, czy też powinien być, przekazywany do zakładu przetwarzania i dalej – do recyklingu.

Chciałbym też zauważyć, że w 2023 r. zostało uchwalone rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie baterii i zużytych baterii, które stanowi, że każda osoba fizyczna lub prawna wprowadzająca do obrotu produkty z wbudowanymi bateriami przenośnymi zapewnia, aby baterie te były łatwe do usunięcia i wymiany przez użytkownika końcowego w dowolnym momencie cyklu życia produktu. Obowiązek ten ma zastosowanie wyłącznie do całej baterii. Obowiązek wejdzie w życie 18 lutego 2027 roku. W przypadku tego typu sprzętu może, jest to wielce prawdopodobne, ale nie musi to oznaczać, iż w ogóle tego typu produkty znikną z rynku w tej perspektywie. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Marta Golbik (KO):

Dziękuję bardzo. Teraz poproszę o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Finansów - pana Cezarego Komorowskiego, naczelnika wydziału Departamentu Podatku Akcyzowego i Niektórych Danin Publicznych. Bardzo proszę.

Naczelnik wydziału w Departamencie Podatku Akcyzowego i Niektórych Danin Publicznych Ministerstwa Finansów Cezary Komorowski:

Dzień dobry państwu. szanowne Komisje, pani przewodnicząca, posłanki i posłowie, szanowni państwo. Minister finansów już podjął kroki w tym frapującym i trudnym temacie. Działania ograniczające dostępność e-papierosów podjęte przez ministra finansów obejmują między innymi wprowadzenie mapy drogowej na płyn do e-papierosów, i to bez względu na zawartość nikotyny, w okresie 2025-2027. Mapa ta obejmuje sukcesywne, coroczne podwyżki stawek akcyzy na płyn na ten wyrób odpowiednio o 75%, 50% i 25% w kolejnych latach, z poziomu 55 groszy do poziomu 1,81 zł za 1 ml – i to, jak wspomniałem, bez względu na zawartość nikotyny.

Wprowadzenie opodatkowania podatkiem akcyzowym urządzeń do wapowania, do waporyzowania obejmujących między innymi e-papierosy, podgrzewacze tytoniu także, wielofunkcyjne urządzenia, w wysokości 40 zł wejdzie w życie od 1 lipca obecnego roku.

W celu wyeliminowania przypadków unikania opodatkowania akcyzą urządzeń do waporyzowania, które mogłyby trafić do konsumentów, np. rozłożone na części w poszczególnych elementach, opodatkowaniem objęto również zastawy części do tych urządzeń. Komplet takich części również będzie opodatkowany w wysokości 40 zł od jednego kompletu od 1 lipca obecnego roku. Aby efektywnie obciążyć jednorazowe papierosy elektroniczne, podobnie do wielorazowych urządzeń, podniesiono akcyzę na płyn zawarty w tychże jednorazowych e-papierosach o 40 zł od jednej sztuki takiego urządzenia, co będzie skutkowało podniesieniem detalicznej ceny tych urządzeń o około 50 zł na sztuce od 1 lipca 2025 r.

Ponadto od 1 sierpnia obecnego roku opodatkowaniem, akcyzą objęto saszetki nikotynowe i inne wyroby nikotynowe oraz beztytoniowe wyroby nowatorskie. Przepisy te wprowadzone ze względu na substytucyjność tych wyrobów w stosunku do zarówno tradycyjnych wyrobów tytoniowych, jak również e-papierosów.

W celu ułatwienia weryfikacji legalności pochodzenia nowych wyrobów zdecydowano się na objęcie ich obowiązkiem banderolowania. Tak, że wszystko to, co trafi na rynek będzie objęte tymże obowiązkiem i każdy taki wyrób będzie musiał być obanderolowany. Służby podległe Ministerstwu Finansów, Służby Kontroli i Administracji Skarbowej również będą prowadziły i już prowadzą tego rodzaju kontrole. Będą prowadziły te kontrole w stosunku do urządzeń do waporyzowania. Wiadomo, że kontrolą objęto również produkcję, jak i dystrybucję, czyli obrót i sprzedaż nowych wyrobów.

Podsumowując, wszystkie powyższe działania przez mnie wymienione mają na celu ograniczenie dostępności cenowej, zwłaszcza wśród młodszej części konsumentów, jakże popularnych w tej grupie społeczeństwa, która to grupa rozpoczyna zwykle, jak się okazuje, swój pierwszy kontakt z używkami, nikotyną, od tego rodzaju wyrobów. Dziękuję serdecznie.

Przewodnicząca poseł Marta Golbik (KO):

Bardzo dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ze strony parlamentarzystów są jakieś pytania? Przewodnicząca Pasińska.

Posel Urszula Pasińska (PSL-TD):

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca. Szanowni państwo, zderzamy się z bardzo interdyscyplinarnym problemem, który dotyczy przede wszystkim szkodliwości dla zdrowia osób dorosłych, ale przede wszystkim dzieci – również zdrowia psychicznego – ale my, jako Komisja Środowiska, widzimy olbrzymie zagrożenie, którym trzeba zarządzić w kontekście środowiskowym, ponieważ z danych dotyczących sprzedaży wynika – one są w różnych dokumentach, ale najczęściej pojawiającą się liczbą jest ponad 100 mln – że tyle jednorazowych e-papierosów sprzedawanych rocznie trafia do środowiska, bo one nie są recyklowane, po prostu nie ma takiej możliwości. I tu zwracam się do ministra środowiska z zapytaniem, w jaki sposób one są zbierane, bo ja nie mam takiej wiedzy i nie spotkałam się z żadną taką możliwością, aby ten jednorazowy wyrób był w jakiś sposób zbierany. W związku z tym mamy ogromne obciążenie środowiska przyrodniczego, ogromne obciążenie zdrowia, w szczególności młodych osób, a dodatkowo jest to produkt, który – jak wynika z danych – w znakomitej większości, bo między 70% a 90%, jest sprowadzany z Chin, gdzie – uwaga! – spożywanie tego typu produktów jest zabronione. Widzimy, że w Europie wiele parlamentów zdecydowało się albo na pełną likwidację możliwości sprzedaży, albo przygotowywały się do tego, jak chociażby Niemcy czy Irlandia, czy wspomniana tutaj Francja.

Dlatego pytanie do pana ministra zdrowia, jakie jest państwa stanowisko? Bo ja nie słyszałam tego w pana wypowiedzi. Jakie jest państwa stanowisko co do całkowitej likwidacji sprzedaży jednorazowych e-papierosów w Polsce w kontekście przede wszystkim zdrowia? Oczywiście pytanie też do pana wiceministra środowiska, jak wygląda w takim razie zagospodarowanie tych odpadów? Bo to mogło być bardzo interesujące, że jest jakiś mechanizm zagospodarowania chociaż części z tych 100 mln jednorazowych e-papierosów.

Przewodnicząca poseł Marta Golbik (KO):

Bardzo dziękuję. Przewodnicząca Tomczak.

Posel Wioleta Tomczak (Polska2050-TD):

Szanowne połączone Komisje, dziękuję bardzo również za przedstawienie tego tematu. Dziękuję za te deklaracje, choć wiemy, że to nie będzie z dnia na dzień poczynione, żeby całkowicie zakazać sprzedaży jednorazowych e-papierosów. Ten proces mimo to, że już od dawna jest zapowiadany, to te uzgodnienia rządowe są bardzo mocno opóźnione. Później czeka nas jeszcze proces uzgodnień społecznych i proces notyfikacji. Perspektywa 2 lat, to jest chyba taka najkrótsza perspektywa. Proszę mnie wyprowadzić z błędu, jeżeli się mylę.

Mam pytanie. Czy w związku z tym, widząc jaka to jest skala problemu, jak bardzo mocno wzrosło spożycie tych produktów na przestrzeni ostatnich kilku lat, Ministerstwo Środowiska przewiduje chociażby coś w stylu aktywnej kampanii społecznej? To znaczy, nie przekonamy być może ludzi do tego, żeby nie używali tych produktów, ale chociaż, żeby je wyrzucali w miejscach do tego przeznaczonych i dedykowanych. Czyli tak, jak mamy możliwość utylizacji

niewykorzystanych leków w aptekach, bo wiemy, że są to produkty, z którymi trzeba specjalnie się obchodzić, to czy właśnie nie możemy przygotować takich właśnie punktów selekcji, zbiórki tych odpadów? Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Marta Golbik (KO):

Dziękuję. Czy ze strony parlamentarzystów są jeszcze jakieś pytania? Nie widzę. Czy ze strony społecznej mamy pytania? Bardzo proszę się przedstawić i zabrać głos.

Przewodnicząca Rady Fundacji Rodzice dla Klimatu & Parents For Future Poland Magdalena Zajac:

Szanowna pani przewodnicząca, szanowne panie posłanki, panowie posłowie, szanownie goście. Dzień dobry. Magdalena Zajac, Rodzice dla Klimatu. Chciałabym się wypowiedzieć w imieniu rodziców, ponieważ na tych Komisjach raczej nie mamy takiej możliwości, jako po prostu osoby wychowujące dzieci, nastolatki.

Polskie dzieci są uzależnione od e-papierosów. Jest to problem poważny i powszechnie znany nam wszystkim. Dzieci mają kontakt z e-papierosami już od podstawówki. Dane statystyczne mówią o tym, że 73% dzieci z podstawówek ma już kontakt z e-papierosami, a w przypadku liceum to jest 58%. To jest naprawdę zatrważająca informacja. My o tym długo mówimy, ale nic rzeczywiście konkretnego się nie dzieje, żeby chronić dzieci.

Z doświadczenia matki nastolatka wiem, że rodzice nie wiedzą, jak sobie radzić z tym problemem. Ten problem został pozostawiony rodzicom. Rodzice nie wiedzą, jak odróżnić kolorowe flamastry w piórniku dzieciaków, jak odróżnić kolorowe gadzety w plecakach i w piórnikach. Także nie wiedzą, co oznacza słodki zapach na ubraniach nastolatków, a mówimy o tym słodkim dymku z papierosa. Nie sposób tego odróżnić.

Rynek e-papierosów stworzył produkt dla nastolatków. Te kolorowe słodkie urządzenia z dymkiem, nie są adresowane niestety do 30-latków, 30-letnich mężczyzn, tylko do dzieci – często najmłodszych. Nie ma marketingowca w tym kraju, bo rozmawiałam z marketingowcami, którzy by nie potwierdzili tego. To jest projektowane tak, żeby przyciągnąć dzieci. Ja oceniam to jako niemoralne. Dzieci kupują e-papierosy, bo to jest modne i popularne. Z doświadczenia i rozmów z dziećmi wiemy, że one nie rozróżniają, czy to jest e-papieros tylko ze słodkim liquidem, czy z nikotyną. One po prostu to kupują, palą i nie wnikają. Przy rozmowach z nastolatkami widać, że nastolatki myślą sobie, że to jest produkt, który nie szkodzi. Kiedyś zwróciłam uwagę nastolatkom, żeby nie paliły przy mnie. One po prostu były zdziwione: ale o co pani chodzi, przecież to jest produkt, który nie szkodzi, dlaczego pani nam zwraca uwagę? Ta dezinformacja dotycząca szkodliwości palenia wśród dzieci i nastolatków naprawdę jest duża.

Kolejna rzecz to jest powszechny dostęp do e-papierosów, gdzie praktycznie w każdym sklepie dzieci mogą kupić papierosy. W Warszawie wskażę kilka miejsc, gdzie dzieci, które wyglądają na 13-15 lat, praktycznie podchodzą do sklepu, kupują papierosy i wychodzą.

Zrobiłam wraz z inną aktywistką próbę kupienia przez internet. Kupiliśmy na tzw. fejkowe konto, wymyśliłyśmy swoje dane, kupiliśmy przeróżne kolorowe e-papierosy z bardzo dużą ilością nikotyny. Tak, że właściwie dziecko paląc jednym ciągiem mogłoby od tego umrzeć. To jest dostępne. Dzieci wychodzą ze szkoły i mijają kioski z kolorowymi papierosami.

Ostatnia rzecz to są kwestie środowiskowe. Te produkty, jak była mowa, muszą być segregowane. Czy ktoś sobie wyobraża, że nastolatka albo dziecko, które się ukrywa z tym e-papierosem gdzieś go segreguje? To wszystko trafia na place zabaw, w krzaki, w trawę. Nawet znalazłam na środku stoku w zimie kolorowego e-papierosa, którego też musiałam wrzucić do kosza, bo do PSZOK-a raczej nikt pojedynczego papierosa nie zawiezie.

Apeluję o naprawdę szybkie zajęcie się tym tematem. Proponuję, aby ministerstwo wraz z rzecznikiem praw dziecka rozpoczęło ogólnopolską akcję informacyjną dla rodziców, dla dzieci i dla szkół, ale wykorzystując nowe technologie, a nie jakieś stare technologie, czyli strony ministerstw, bo dzieci oglądają TikTok i YouTube, a nie internetowe strony ministerstw.

Ostatnia rzecz. Postulat, aby po prostu zakazać jednorazowe papierosy, które rozgościły się w domach i pokojach naszych dzieci. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Marta Golbik (KO):

Bardzo dziękuję. Pani pośle, za chwilę. Bardzo proszę. Proszę się przestawić i zabrać głos. Czy pan jest posłem?

Przedstawiciel Fundacji Waste Free Oceans Filip Piotrowski:

Nie, strona społeczna.

Przewodnicząca poseł Marta Golbik (KO):

To za chwilę. Najpierw pan zabierze głos. Proszę się przedstawić. Proszę o zwięzłą wypowiedź.

Prezes Stowarzyszenia „Polski Recykling” Sławomir Pacek:

Sławomir Pacek, prezes Stowarzyszenia „Polski Recykling”. Chciałem się odnieść do kwestii środowiskowych. Sytuacja wygląda w ten sposób, że recyklingu e-papierosów w tej chwili w Polsce nie mamy. To jest związane z tym, że e-papierosy mają po prostu wielomateriałowy skład. One głównie trafiają tak, jak tu było powiedziane, z Chin i nie wiemy z czego są złożone, a żadnych metod recyklingu ani instalacji w Polsce w tej chwili nie mamy. One trafiają na składowiska i docelowo są po prostu spalane.

Jeżeli chodzi o zbiórkę, to w punktach detalicznych ta zbiórka jest kompletnie nieskuteczna. Alternatywa w postaci wycieczki na PSZOK jest kompletnie nierealna. Nie wyobrażam sobie, żeby ktoś z jednym wykorzystanym e-papierosem udawał się na PSZOK.

Chciałem jeszcze raz podkreślić – w tej chwili nie mamy recyklingu. Zapewne są jakieś możliwości opracowania takich metod, ale na to po prostu są potrzebne środki, a opłata produktowa, która w tej chwili idzie za takim e-papierosem, jest po prostu zbyt niska, żeby zachęcić producentów czy wprowadzających do opracowania takich metod.

Musimy też pamiętać, że – jak to było powiedziane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska – baterie w e-papierosach są niewymontowalne, nie da rady ich wymontować. W związku z tym trafiają na składowiska w większości naładowane. Jak badania wskazują w około 90% naładowana bateria trafia na takie składowisko, co też powoduje po prostu pożary na składowiskach.

Kolejnym tematem jest to, że nie znamy składu materiałów, które wykorzystane są do produkcji e-papierosów, głównie dlatego, że one są wyprodukowane w Chinach a – jak było to powiedziane – same Chiny zakazały używania tych produktów. Nie zmienia to faktu, że około 98% e-papierosów tam produkowanych trafia do nas, a my nie jesteśmy w stanie w ogóle prześledzić, jak to zostało wytworzone, z jakich materiałów, czy one są certyfikowane, w jakikolwiek sposób badane pod kątem wpływu na środowisko czy też zdrowia.

Reasumując, opłaty środowiskowe, które powinny iść za takimi e-papierosami, powinny być znacznie wyższe. Tak, żeby w ogóle rozpocząć pracę nad recyklingiem, a nie, żeby one trafiały na wysypiska. Jeszcze pół biedy, kiedy one trafiają na wysypiska, a nie leżą w lasach, pływają w rzekach, czy leżą na stokach narciarskich, ale jak już trafiają na składowiska, to bardzo często są przyczynami pożarów. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Marta Golbik (KO):

Dziękuję. Bardzo proszę.

Przedstawiciel Fundacji Waste Free Oceans Filip Piotrowski:

Filip Piotrowski, Fundacja Waste Free Oceans. Szanowni państwo, bardzo dziękuję za zwołanie tego posiedzenia. Temat jest niezwykle ważny. Trochę przyłączając się do głosu mojego przedmówcy chciałem podkreślić, odpowiadając na pytanie pani przewodniczącej Paślawskiej, że to są produkty użytkowane zazwyczaj gdzieś poza domem, w drodze. W związku z tym trafiają albo bezpośrednio do środowiska, albo w najlepszym wypadku do koszy ulicznych w parkach albo na skrzyżowaniach, czyli do odpadów zmieszanych. Jako takie nie są już właściwie recyklingowane w żaden sposób, chociażby z tego powodu, że mają nierozbieralną konstrukcję i nieznany skład. Ale w związku z tym, że trafiają do odpadów zmieszanych, do koszy na odpady zmieszane, trafiają do strumienia tych odpadów i często powodują samozapłon w instalacjach, bo baterie zgniatane w czasie procesu rozdrabniania potrafią ulec samozapłonowi i spowodować pożary. Są to też produkty, które – w związku z tym, że częściej pewnie niż do koszy, trafiają właśnie bezpośrednio do środowiska – powodują jego wyraźne zanieczyszczenie. Bo baterie to jest z znacznym stopniem źródło metali ciężkich: ołowiu, rtęci, niklu, kobaltu, które dość łatwo przenikają do środowiska z tych produktów. One też nie są robione specjalnie solidnie, można tak powiedzieć, bo nie ma takiej potrzeby, są jednorazowe. W związku z tym dość łatwo ulegają dezintegracji pod wpływem czynników zewnętrznych. Te baterie są dość szybko są narażone na kontakt chociażby z wodą, rdzewieją i właśnie te szkodliwe substancje trafiają bezpośrednio

do środowiska. Dlatego tym bardziej ja bym chciał się przychylić do głosu moich przedmówców, że rozpoczęcie dyskusji o zakazie sprzedaży tych produktów to jest bardzo dobry krok.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Bardzo proszę, kto się zgłosił? Trzy głosy i następnie będę prosiła ministerstwo o odpowiedź.

Prezes Instytutu Zdrowia i Demokracji Grzegorz Ziemniak:

Grzegorz Ziemniak, Instytut Zdrowia i Demokracji. Bardzo dziękuję za zajęcie się tym tematem, panie przewodnicząco, panie posłanki, panowie posłowie, dlatego że ten temat był gdzieś omijany w dyskusjach i głównie skupiliśmy się na obszarach zdrowotnych.

Jeszcze pozwolę sobie na początku wygłosić pochwałę dla Ministerstwa Finansów, które jako jedyne chyba nomen omen zdecydowało się na działania bardzo konkretne wobec tego tematu, a zrobiło chyba najwięcej ze wszystkich pozostałych ministerstw i resortów na rzecz wyeliminowania tego procederu, jeśli tak można powiedzieć, jednorazowych papierosów.

Problem zanieczyszczenia środowiska to jest ogromny temat, który w całej Europie zaczyna być dyskutowany. Te urządzenia zawierają plastik, metale ciężkie, elektronikę, często mają różnego rodzaju baterie. Są zespawane, sklejone nieznanyymi substancjami. To jest coraz większy problem. W Wielkiej Brytanii, która od 1 czerwca wprowadziła całkowity zakaz sprzedaży i obrotu jednorazowych e-papierosów bez względu na to czy nikotyna w nich jest, czy jej nie ma. Tam można było to przeprowadzić, u nas to się robi na raty i jak zwykle z rozciągnięciem na lata. W Wielkiej Brytanii wyrzuca się ponad 1,3 mln jednorazowych papierosów tygodniowo. Na podstawie sprzedaży tych 100 mln w Polsce – te dane pochodzą na koniec 2023 r. – można oszacować i w prosty sposób wyliczyć, że to jest co najmniej 250 tys. dziennie wyrzucanych takich jednostek nie wiadomo gdzie. To są niesamowite ilości, które trafiają wprost do gleby, do wód, gdziekolwiek bądź, gdzie po prostu stanowią zagrożenie. Brak jest niestety dokładnych danych.

Ministerstwo Klimatu zachowuje daleko idący spokój w tym obszarze, nie proponując w zasadzie nic, tylko oczekują na to, że za 2 lata będzie wdrożona dyrektywa dotycząca baterii. Świetnie – tylko my chyba nie możemy na to czekać, bo tracimy na tym, bo koszty tego są ogromne. Koszty, chociażby środowiskowe, już nie mówiąc o zdrowotnych, bo o tym to już wszyscy wiemy, ale mamy teraz do czynienia też z ogromnymi kosztami środowiskowymi i ekonomicznymi poprzez uwalnianie toksycznych substancji, zwiększenie ilości mikroplastiku, ryzyko pożarów itd...

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

To już wszystko było powiedziane. Bardzo proszę zmierzać do końca wypowiedzi.

Prezes IZiD Grzegorz Ziemniak:

Jakie proponuję działania? Po prostu, żeby się zastanowić nad tym...

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Bardzo proszę państwa o ciszę, bo trudno jest prowadzić dyskusję.

Prezes IZiD Grzegorz Ziemniak:

Proponuję, żebyśmy się zastanowili się nad wprowadzeniem systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta dla producentów e-papierosów, zobowiązując ich do finansowania zbiórki i recyklingu tych urządzeń. Nie widzę powodu, dla którego Skarb Państwa, my społeczeństwo mamy finansować koszty wyrzucania i tego, co zostaje z tych jednorazowych e-papierosów, i tego, jakiego rodzaju one zagrożenie tworzą.

Jeżeli będzie wprowadzony zakaz sprzedaży – świetnie, ale wiemy o tym znakomicie, z panem ministrem Koniecznym wielokrotnie na ten temat rozmawialiśmy, że to jest jeszcze kwestia czasu, ale można to wprowadzić już teraz i Skarb Państwa też nie będzie tracił na tym, że musi sobie radzić z problemem, za który nawet nie pobiera ani złotówki, jeśli chodzi o wprowadzenie tych urządzeń na rynek. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Pani Barbara Oliwiecka poprosiła o głos. W takim razie bardzo proszę, pani poseł.

Posel Barbara Oliwiecka (Polska2050-TD):

Dziękuję ślicznie pani przewodnicząca. Szanowni państwo, ja troszkę w nawiązaniu do tego, co tu powiedziała pani przewodnicząca Wioleta Tomczak odnośnie terminów i harmonogramów. Czy możemy zakładając, że jest zgoda Izby, że jest zgoda społeczna, czy przedstawiciele ministerstw mogą mam przedstawić taki harmonogram najkorzystniejszy, najszybszy, żeby faktycznie ziścił się ten scenariusz 2 lat tylko, jeżeli będzie taka decyzja, żeby to przeprocedować bardzo szybko? Czy możemy się posłużyć tutaj doświadczeniem Belgii, Wielkiej Brytanii, które rozumiem, że już od stycznia tego roku zakazały tych e-papierosów? Jaka jest taka realna, najszybsza ścieżka procedowania tego zakazu?

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca Lenartowicz, bardzo proszę. I wracamy oczywiście do strony społecznej po tych głosach.

Posel Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Chciałam się zwrócić z pytaniem takim uszczegóławiającym do pana wiceministra klimatu, głównego geologa kraju. W tym materiale i w tym, co pan przedstawiał, znalazło się stwierdzenie, że te jednorazowe e-papierosy po wyrzuceniu mogą być podane recyklingowi. Na jakie technologie pan minister się powołuje i gdzie ten recykling może być prowadzony? Czy Ministerstwo Klimatu proponuje jakiś rozwiązanie, w jaki sposób prowadzić zbiórkę tych odpadów, jeśli je tak traktować? To jest jedno pytanie. Rozumiem, że ten recykling, którym pan minister mówił, to nie chodzi o termiczne przekształcenie przy samozapłonie na składowisku, bo to raczej by było obrazą tematu.

Druga kwestia, z którą chciałabym się zwrócić też z pytaniem do Ministerstwa Zdrowia i do Ministerstwa Finansów, które odpowiada za import, bo to głównie jest import tych towarów, na ile kontrolowany jest skład? Przecież tam szkodliwość nie dotyczy tylko baterii, ale my z tego, co wszyscy państwo mówicie, nie wiemy tak naprawdę co wchodzi w skład tych jednorazowych e-papierosów. Nie jest to poddane kontroli. Czy można wykluczyć i na jakiej podstawie, że tam nie ma wprost toksycznych substancji, które mogą zagrażać życiu i zdrowiu ludzi? W jaki sposób ten import jest pod tym kontem kontrolowany? Przecież zdajemy sobie sprawę, że w tej chwili drogą internetową – zakup internetowy przede wszystkim – ale nie tylko wprowadzone są w nasz obszar gospodarczy (europejski też) towary, które uwodzą niską ceną, których skład kompletnie jest nam nieznany i nieweryfikowalny. To dotyczy także odzieży i innych akcesoriów. Czy Ministerstwo Zdrowia, ze względu na ryzyko oddziaływania na zdrowie publiczne, bada tę sytuację? Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę kolejne głosy, według kolejności. Może prawa strona i później lewa. Bardzo proszę o zwięzłe wypowiedzi i niepowtarzanie się.

Przedstawicielka Instytutu Zdrowia i Demokracji Katarzyna Jagiełło:

Dzień dobry państwu. Katarzyna Jagiełło, Instytut Zdrowia i Demokracji. Współpracuję z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się jednorazowymi papierosami elektronicznymi ze względu na dobrostan dzieci i środowiska.

Chciałam państwu powiedzieć, odnośnie do pytań, jak szybko moglibyśmy to zrobić. Dla mnie zakaz jednorazowych papierosów i wybór tej ścieżki legislacyjnej, która byłaby w stanie naprawdę zadbać o nasze dzieciaki i nasze środowisko, to jest kluczowy wybór, ponieważ my się teraz ścigamy o uzależnienia. Ścigamy się z przemysłem, który wycelował w nasz kraj. Słyszymy z ust przedstawiciela Ministerstwa Zdrowia, że jesteśmy w tej chwili, jeśli chodzi o zagrożenia dla naszych dzieci, w najgorszej sytuacji w Europie. Jesteśmy obiektem inicjatywy handlowej ze strony głównie producentów chińskich. Mamy ogromny obrót – szarą strefę, gdzie naprawdę można wejść do sieci i kupić sobie elektronicznego papierosa w kształcie misia o zapachu serniczka. My jesteśmy bezbronni, nikt nie będzie w stanie tego odróżnić.

Zatem, jak to zrobić? To jest dość proste, proszę państwa. To jest rzadka możliwość, kiedy tutaj przedstawiciele polskiego parlamentu, którzy się nawet nie lubią i zwalczają nawzajem, mają rzadką możliwość zrobić coś razem szybko i tutaj po prostu nie ma skucy. To jest samo dobre działanie. Jest plan. To jest proste do zrobienia w Unii Europejskiej. Z naszej strony wystarczy zebrać dane, zebrać proces legislacyjny. Da się to zrobić najkrócej, jakbyśmy się pospieszyli,

w mniej niż rok, jeżeli będzie zgoda ponad podziałami. Polega to później na tym, że my musimy poinformować Komisję Europejską o naszym wyborze i automatycznie my tę zgodę dostajemy. To jest procedura notyfikacji. Oczywiście mogą być wyboje, ale mnie osobiście przeraża sytuacja, w której myślę sobie, że skuteczna kampania handlowa jednego państwa, producentów jednego państwa powoduje powrót do uzależnienia wśród grup, o których myśleliśmy, że uzależnienia papierosów to już pożegnały. Teraz się okazuje, że OK – śmierzzące dłonie i palenie w toalecie w podstawówce znika, ponieważ można już palić na lekcji.

Ja najserdeczniej apeluję, żeby usłyszeć te argumenty i zobaczyć, że my jako państwo w tej chwili absolutnie nie dajemy sobie rady, ponieważ w Polsce nie ma miejsca, gdzie można poddać recyklingowi te papierosy.

Proszę państwa. Zakupiłam kilka takich i wzięłam młotek, śrubokręt i kombinerki. Zapewniam państwa, że nie da się ich prosto rozmontować. Ja naprawdę się starałam i umiem robić różne techniczne rzeczy.

Druga rzecz. Przeszłam na swoim osiedlu wśród kilku punktów „Alkohole 24 h”. W żadnym nie ma nawet głupiego kartonowego pudełka, żeby zabrać te produkty, które oni sprzedali. To jest oczywiście próba losowa i moja, więc nie wiem czy to jest prawda na całą Polskę, ale żaden sprzedawca nawet nie był świadomy, że powinien te produkty odbierać. Mamy gigantyczną dziurę i gigantyczną szansę, żeby zrobić dobre rzeczy dla dzieciaków. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę, pan i następnie pani. Czy ktoś chce się zapisać do głosu? Jeżeli nie, zamykam listę i będą odpowiadać panowie ministrowie.

Przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Zdrowia Publicznego prof. Andrzej Fał:

Szanowne panie przewodniczące, szanowni państwo. Andrzej Fał, Polskie Towarzystwo Zdrowia Publicznego. Nie oddzielajmy zdrowia środowiska od zdrowia człowieka, bo nawet wytyczna Unii Europejskiej wskazuje politykę *One Health*, czyli zdrowy człowiek, zdrowe środowisko, zdrowie zwierzęta. Ale nie o to chodzi. Bardzo chciałem pani przewodniczącej podziękować za inicjatywę przedstawienia przyspieszonej ścieżki jednak pozbycia się produktu, z którym od 1,5 roku czy od 2 lat sobie nie radzimy.

Bardzo liczę na to, że wezwane przez panią przewodniczącą ministerstwa to przedstawia. Tak czy inaczej chwilę to potrwa. Natomiast i środowisko będziesz zdrowsze i człowiek będzie zdrowszy, jeżeli będzie chociażby w tym czasie mniej tych produktów i im pokrewnych produktów, tak jak Ministerstwo Finansów wprowadziło opłatę od sztuki sprzedawanej, czyli akcyzę od płynów i innych produktów.

Teraz jest pytanie. Czy można wprowadzić opłatę recyklingową, środowiskową wystarczająco wysoką, żeby środki tak uzyskane przeznaczyć na zachęcanie tych sprzedawców, żeby sprzedając kolejny odbierali poprzedni, a to zostanie od nich zabrane, odwiezione. Pieniądze na to rzeczywiście nie powinny pójść z budżetu podatników, tylko z dodatkowej opłaty, co będzie miało tę jeszcze dodatkową rzecz, że podróżują te produkty, a dostępność cenowa, szczególnie dla grupy, o której mówimy, czyli dzieci i młodzieży, jest istotnym czynnikiem ograniczającym.

I drugie pytanie. Czy istnieje możliwość wprowadzenia podobnych przepisów dla osób, punktów, miejsc sprzedających papierosy, papierosy jednorazowe, cokolwiek, jak dotyczy to miejsc sprzedających i dystrybuujących alkohol? Chodzi o formę licencjonowania, która spowoduje, że tych miejsc prawdopodobnie zrobi się mniej.

Pierwsze pytanie dotyczyło ograniczenia dostępności cenowej. Drugie pytanie dotyczy możliwości ograniczenia geograficznego. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę, ostatni głos. Proszę przyłożyć „pastylkę” i następnie nacisnąć jeden z przycisków.

Członek Naczelnej Rady Aptekarskiej Magdalena Stolarczyk:

Dziękuję za pomoc. Szanowni państwo, bardzo dziękuję za możliwość zabrania głosu. Nazywam się Magdalena Stolarczyk, jestem członkiem Naczelnej Rady Aptekarskiej. Dzisiaj reprezentuję farmaceutów. Bardzo się cieszę, że dzisiaj rozmawiamy o papierosach elektronicznych, o szkodliwości. Wybrzmiało bardzo dużo zasadniczych kwestii. Ja jeszcze chcę zwrócić uwagę na jedną kwestię. My farmaceuci na co dzień spotykamy się z ponad 2 mln pacjentów w aptekach.

Widzimy potrzeby, oczekiwania, wyzwania pacjentów. Widzimy też pacjentów uzależnionych od papierosów tradycyjnych. To jest ponad 8 mln Polaków uzależnionych od papierosów tradycyjnych, których musimy wesprzeć i chcemy dążyć, żeby przestali palić. Tutaj padła kwestia, że używanie papierosów elektronicznych zwiększa 3-krotnie używanie papierosów tradycyjnych. Więc teraz te młode osoby, które korzystają z papierosów jednorazowych za chwilę sięgną po papierosy tradycyjne i tych osób uzależnionych od nikotyny i papierosów tradycyjnych będzie więcej.

My farmaceuci spotykamy się z takimi pacjentami. Oni chcą rzucić palenie, często sięgają po papierosy elektroniczne i uznają to jako bezpieczną alternatywę. Szanowni państwo, to nie jest bezpieczna alternatywa. To są produkty uzależniające. To są produkty, które wpływają negatywnie na zdrowie tych osób, w szczególności osób młodych, i naprawdę powinniśmy zrobić wszystko, żeby po pierwsze, zakazać, ograniczyć dostępność tych papierosów.

Jeszcze jedną rzecz chcę powiedzieć. Powinniśmy nasze działania skierować także ku edukacji, że to nie jest bezpieczna alternatywa do wsparcia rzucenia palenia papierosów. My mamy właściwe opcje rzucania palenia papierosów: wsparcie psychologiczne, farmakologiczne. My, jako farmaceuci, jesteśmy gotowi do tego, żeby wspierać pacjentów w rzucaniu palenia papierosów. Mamy dostępne skuteczne i bezpieczne leki, które pozwolą pacjentom rzucić skutecznie papierosy. Natomiast my musimy zacząć też dbać o ryzyko związane z papierosami elektronicznymi. I tutaj apelujemy o działania. Z jednej strony o to uregulowanie sprzedaży, uregulowanie tej opcji, że papierosy elektroniczne to nie jest bezpieczna opcja rzucania palenia. Z drugiej strony apelujemy również jako środowisko farmaceutów o wsparcie systemowe do opieki, do włączenia opieki farmaceutycznej, żeby farmaceuci mogli pochylić się, opiekować się pacjentami, którzy chcą rzucić palenie papierosów za pomocą tych właściwych udokumentowanych metod. To jest w naszej ocenie troska o zdrowie naszego społeczeństwa. Bardzo dziękuję za uwagę.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. W tej chwili oddaję głos stronie rządowej. Pierwszego poproszę o zabranie głosu pana wiceministra środowiska. Proszę odpowiedzieć na pytania.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Krzysztof Galos:

Szanowni państwo. Po pierwsze chciałem powiedzieć, iż Ministerstwo Klimatu i Środowiska kierunkowo jak najbardziej popiera rozwiązania mające na celu jak najszybsze wprowadzenie zakazu wprowadzenia do obrotu jednorazowych papierosów elektronicznych. To, o czym wspomniałem – o dyrektywie unijnej, to jest tylko sprawa informacyjna, żeby pokazać tę perspektywę. Natomiast pełna zgoda, że działania w tym kierunku, żeby nie wprowadzać do obrotu, a nie później martwić się o właściwe zagospodarowanie, czy próby zbioru i recyklingu tego typu produktów.

Co do szczegółowych informacji czy odpowiedzi na zadane pytania, poproszę bardzo pana dyrektora Białka z Departamentu Gospodarki Odpadami.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Bardzo proszę.

Zastępca dyrektora Departamentu Gospodarki Odpadami w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Maciej Białek:

Dzień dobry. W dużym skrócie, bo kilka kwestii zostało podniesionych. Jeżeli chodzi o system rozszerzonej odpowiedzialności producenta, bo taki postulat się pojawił, w tym momencie e-papierosy są objęte systemem rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Cały problem jest w tym, że ten system był projektowany lat temu kilka, kiedy ich jeszcze nie było na rynku. W związku z tym są traktowane tak, jak każdy inny sprzęt małogabarytowy. Faktycznie jest to postulat, który być może należałoby rozważyć, żeby wyodrębnić je z tej grupy, aczkolwiek jest to postulat jednak nie tak daleko idący, jak zakaz, który, jak zostało przed chwilą powiedziane, Ministerstwo Klimatu jak najbardziej tutaj popiera jako inicjatywę Ministerstwa Zdrowia.

Natomiast, żeby opisać, jak to wygląda. W tym momencie producent e-papierosów, jak producent każdego innego sprzętu elektrycznego, elektronicznego, jest obowiązany do zapłaty czegoś, co możemy nazwać opłatą recyklingową, ale ona jest uiszczana cywilno-prawnie do jednej z kilku działających organizacji odzysku. Każda z tych organizacji ma obowiązek organizacji systemu

zbiórki przetwarzania recyklingu, osiągnięcia 65% poziomu zbiórki w stosunku do prowadzenia, a następnie odzysku tego, co zostało zebrane na poziomie 75% i recyklingu na poziomie 55%. Jeżeli chodzi o tę infrastrukturę do zbiórki...

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Ale dobrze, jakby pan powiedział, jakie są dane faktyczne, panie dyrektorze. O to jest pytanie, to nas zaciękało. Pan minister powiedział, że to podlega. W związku z tym chcemy wiedzieć, w jaki sposób? Jaki procent? Jaka technologia? Kto to zbiera? Albo proszę powiedzieć, że nie ma systemu, czyli jest on martwy.

Zastępca dyrektora departamentu MKiŚ Maciej Białek:

Jeżeli chodzi o dane faktycznie dotyczące e-papierosów, to ich nie mamy, ponieważ nie są po prostu wyodrębnione w statystykach. Mamy dane dotyczące strefy 5.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Zastępca dyrektora departamentu MKiŚ Maciej Białek:

A jeżeli chodzi o system zbiórki, mogę dwa słowa?

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Bardzo proszę.

Zastępca dyrektora departamentu MKiŚ Maciej Białek:

Z uwagi na to, że organizacje są obowiązane do realizacji tego systemu zbiórki, to ta infrastruktura się pojawia. Są już też w Warszawie pojemniki do zbioru elektrośmieci. Tak jak zostało to wskazane, każdy dystrybutor, który sprzedaje nowy e-papieros ma obowiązek przyjęcia zużytego e-papierosa. Kara za odmowę przyjęcia to jest od 5 tys. zł do 500 tys. zł. Egzekucją zajmuje się Państwowa Inspekcja Handlowa. Oprócz tego, w przypadku wszystkich sklepów...

Poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Ja bardzo przepraszam, ale chciałabym kontynuować pytanie, które pani przewodnicząca doprecyzowała. Pan mówi w ogóle o elektrośmieciach. My pytamy, czy państwo w ogóle macie wiedzę, czy w ogóle interesowaliście się tym ile jednorazowych e-papierosów i czy one w ogóle są objęte tym systemem w jakikolwiek realny sposób? Z tego, co pan mówi i inni to raczej nie. Jeśli tak, to jakie instalacje zajmują się utylizacją e-papierosów, skoro one w tym systemie są i są zbierane w tych pojemnikach?

Zastępca dyrektora departamentu MKiŚ Maciej Białek:

Jeżeli chodzi o instalacje, one są traktowane jak inny elektrośmieć, tzn. zakłady przetwarzania są w stanie wyciągnąć z tego tak naprawdę baterię litową, bo to jest to, co się nadaje do dalszego przetworzenia. Odpowiadając na pytanie nie mamy danych dotyczących konkretnie e-papierosów w ramach grupy 5.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Myślę, że ta dyskusja wynika z tej luki, o której mówią państwo posłowie, i my to traktujemy jako zadanie i konieczność przyspieszania prac, jak pani poseł powiedziała.

Bardzo proszę pana wiceministra zdrowia o zabranie głosu.

Sekretarz stanu w MZ Wojciech Konieczny:

Dziękuję bardzo. Będę odpowiadał po kolei, tak jak wynotowywałem sobie pytania. Pani przewodnicząca Pasławska: czy chcemy coś zrobić z papierosami jednorazowymi? Może jakoś nie wyraziłem się wystarczająco klarownie, ale tak. Jest po Zespole do Spraw Programowania Prac Rządu projekt ustawy zakazujący sprzedaży w Polsce papierosów jednorazowych. Oczywiście tam są również inne rozwiązania, które wprowadzamy, ale myślę, że to jest najbardziej zasadniczy i najbardziej daleko idący. Projekt będzie skierowany do konsultacji zewnętrznych. Będzie opublikowany na stronach RCL. Będzie się można z nim zapoznać.

Tutaj od razu odpowiem na pytania o ten harmonogram. Pani przewodnicząca Tomczak również pytała, czy to jest perspektywa 2-letnia? Tak wynika z praktyki innych krajów, które wprowadzały zakaz papierosów jednorazowych. Aczkolwiek można przyjąć, że może to być krócej, ponieważ już te ścieżki w Komisji Europejskiej są przetarte. Zatem być może czas, który

ma Komisja na to, żeby przyjąć dokumenty, sprawdzić czy są kompletne, później ewentualnie dopytać się o coś nas, zweryfikować, może będzie krótszy. Natomiast nie sędzę, żeby był on krótszy niż rok od momentu, kiedy skierujemy pismo z notyfikacją.

Pamiętam o tym, jak była procedowana ustawa, która obecnie jest w Senacie, i będzie ostatecznie głosowana w sprawie notyfikacji. Tutaj są uwagi również ze strony parlamentu, aby przed skierowaniem do notyfikacji można było się z nim zapoznać, ewentualnie wprowadzać uwagi, bo rzeczywiście później wszelkie poprawki mogą wydłużać ten proces. Tak że pamiętam te uwagi. Oczywiście to również będzie w jakimś stopniu rzutowało na szybkość uchwalenia tej ustawy i później tej notyfikacji.

Oczywiście może się również wydarzyć tak, iż dojdzie do sytuacji, w której Unia Europejska zacznie pracować nad zakazem papierosów jednorazowych w całej Unii, co jest również zapowiadane. Wówczas, jeżeli skierujemy tożsame rozwiązania do Unii, może być też taki feedback, że Unia już nad tym pracuje i w związku z tym nasze regulacje nie to, że muszą poczekać, tylko nie będzie sensu ich uchylać, kiedy już będzie zaawansowane prawo unijne. Tak więc, to zależy jak będzie sprawa przebiegać.

Kiedy ta ustawa może pojawić się w Sejmie? Sędzę, że po wakacjach te wszystkie procesy konsultacyjne powinny być zakończone i pewnie będziemy nad tym projektem, może nawet wcześniej, deliberować w czasie posiedzenia Komisji. Natomiast jak szybko to się stanie – nie jestem w stanie do końca powiedzieć. Oczywiście jest kwestia Stałego Komitetu Rady Ministrów, Rady Ministrów itd. To już różnie przebiega.

Pani przewodnicząca Lenartowicz pytała: na ile kontrolowany jest skład papierosów? To zależy, na którym etapie. Na etapie, kiedy ma wejść sprzedaż jakiegoś produktu, to jest kontrolowane przez Biuro do spraw Substancji Chemicznych, w sensie jest zgłaszany skład i jest kontrolowane czy ten skład odpowiada prawdzie, czy to jest rzeczywiście w tym e-papierosie i czy oczywiście to są w jakichś sposób substancje szkodliwe. Tutaj, jeżeli państwo jesteście zainteresowani szczegółami jak ten proces przebiega, to są przedstawiciele Biura do spraw Substancji Chemicznych i mogą dokładnie ten proces opisać i przedstawić państwu. Oczywiście później, kiedy już to jest w sprzedaży, Państwowa Inspekcja Handlowa ma możliwość kontroli. Tutaj, również w ustawie, która jest teraz wprowadzana, zaznaczamy wyrażenie, że Państwowa Inspekcja Handlowa ma obowiązek kontrolowania sprzedaży tych e-papierosów – w tej ustawie, która jest teraz w Senacie, którą państwo już uchwaliliście. Oczywiście również kontroluje Sanepid. Sanepid kontroluje wpływ na organizm ludzki, czyli to, jaki jest skład chemiczny pary, tego co się wdycha, oraz czy to szkodzi innym osobom. Są odpowiednie laboratoria, które mogą to przebadać.

Wiele uwag, również ze strony społecznej, dotyczyło dostępności. Dostępność ograniczamy w tej ustawie, która teraz jest w Senacie. To znaczy, zakazujemy sprzedaż przez internet, z automatów itd. Jest oczywiście zakaz sprzedaży osobom do 18 roku życia wszelkich produktów, również niezawierających nikotyny, więc ta dostępność jest ograniczona w tej chwili. Oczywiście kolejna nowelizacja, która jest po wpisie, zawiera również ograniczenia dostępności, o czym pewnie niebawem będziemy rozmawiać i będziemy mogli przedstawić konkretne rozwiązania prawne, jeśli już będzie to skierowane do parlamentu.

Jeżeli jest taka intencja, żeby wysłuchać jeszcze przedstawicieli Biura do spraw Substancji Chemicznych, to proszę bardzo. Mogą uściślić, ewentualnie odpowiedzieć na jakieś dokładne pytanie.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Bardzo prosimy.

Sekretarz stanu w MZ Wojciech Konieczny:

Proszę bardzo. W takim razie proszę powiedzieć, w jaki sposób przebiega kontrola składu chemicznego tych e-papierosów.

Dyrektor Departamentu do spraw Wyrobów Tytoniowych i Powiązanych Biura do spraw Substancji Chemicznych Kinga Mroziewicz-Ciach:

Dzień dobry. Kinga Mroziewicz-Ciach, Biuro do spraw Substancji Chemicznych. Kieruję Departamentem do sprawy Wyrobów Tytoniowych i Powiązanych. Rzeczywiście przepisy ustawy tytoniowej mówią o tym, że papieros elektroniczny i pojemnik zapasowy powinien być zgłoszony do prezesa biura co najmniej 6 miesięcy przed wprowadzeniem go do obrotu. Zgłoszenia takiego

dokonywane jest za pośrednictwem systemu, który został stworzony przez Komisję Europejską. Takie zgłoszenie obejmuje między innymi dane producenta, wykaz wszystkich składników, które są w danym płynie, informacje na temat dawki nikotyny, opis komponentów, czyli jak ten papieros jest zbudowany, opis procesu produkcji i wiele innych oświadczeń, które zgłaszający, czyli producent lub importer, powinien w takim zgłoszeniu zamieścić.

Zgodnie z przepisami do stosowania w płynach do papierosów elektronicznych nie wolno stosować substancji, które mają właściwości kancerogenne, mutagenne. Nie można stosować substancji, które są witaminami. Nie można stosować substancji, które stwarzają wrażenie, że w jakiś pozytywny sposób wpływają na zdrowie.

Prezes Biura analizuje dokumentację przedstawioną przez zgłaszającego. Jeżeli uzyska informację, że ta dokumentacja nie spełnia wymogów, które są opisane w ustawie, bądź ze względu na zawartość zakazanych substancji, bądź na jakieś braki formalne w zgłoszeniach, wówczas jest uprawniony do tego, żeby wszcząć postępowanie administracyjne i w drodze decyzji administracyjnej stwierdzić niezgodność zgłoszenia z przepisami ustawy.

Biuro nie posiada własnego laboratorium i nie analizuje składu płynów do e-papierosów w imporcie.

Posel Gabriela Lenartowicz (KO):

Ja bym chciała tylko zapytać, czy kiedykolwiek państwo zakwestionowaliście właśnie dokumentację i skład?

Dyrektora departamentu Biura do spraw Substancji Chemicznych Kinga Mroziewicz-Ciach:

Jeżeli chodzi o jakość tej dokumentacji, to około 70% dokumentacji zgłoszeń, które wpływa do biura jest kwestionowana. Najczęściej są to wymogi formalne lub jakieś braki dotyczące zgłoszenia.

Ja przygotowałam taką statystykę, jeżeli chodzi o papierosy elektroniczne jednorazowego użytku. W zależności od roku, w którym te papierosy były zgłaszane do prezesa biura, to aktualnie jakby zsumować papierosy elektroniczne zgłoszone przez wszystkie lata, to 27% tych zgłoszeń jest niekompletnych. Czyli prawie 1/3 nie spełnia wymogów formalnych i nie może być wprowadzana do obrotu.

Jeżeli chodzi o zgłoszenie papierosów jednorazowych, które zostały dokonane w tym roku, to wszystkich papierosów jednorazowych zgłoszono 68, natomiast zapłacono tylko za 2. Wydaje się, że problem...Dlatego, że zgłoszenie wymaga opłaty, czyli producent lub importer, który dokonuje zgłoszenia jest zobligowany do tego, żeby uiścić opłatę za takie zgłoszenie. Jeżeli występują braki formalne, czyli np. nie ma takiej opłaty, wówczas zgłoszenie uznaje się za niedokonane i wyrób nie może być na rynku. W tym roku dokonano opłaty za 2 wyroby, natomiast one są jeszcze wciąż w procesie weryfikacji, czy dokumentacja zgłoszonego wyrobu jest właściwa.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Panie ministrze?

Sekretarz stanu w MZ Wojciech Konieczny:

Tutaj chciałbym zaznaczyć, że w tej ustawie, która ma wpis, jest doprecyzowany proces kontroli i są wskazane dokładnie jednostki czy też instytucje, które na poszczególnych etapach mają kontrolować. Myślę, że to jest ważny krok.

Natomiast chciałbym również powiedzieć, że jeśli chodzi o branżę, która zajmuje się wprowadzaniem na rynek tych wyrobów, to oczywiście tutaj mamy stały monitoring ze strony tej branży. Sądzę, że jeśli rozpoczną się działania daleko idące legislacyjne, to również plany inwestycyjne itd tych firm ulegną zmianie. To znaczy myślę, że też można spodziewać się pewnego ograniczenia sprzedaży wiedząc o tym, że tu już zakaz jest bliski i różne drogi dystrybucji, produkcji, pakownia itd nie za bardzo się opłacają, jeśli perspektywa czasowa takiej działalności bardzo się skraca. Myślę, że zanim jeszcze te zakazy wejdą w 100% w życie, to już ta sprzedaż w perspektywie wielu firm stanie się perspektywicznie nieopłacalna. Stąd być może te ilości zgłoszeń i opłat, które trzeba wносить. Bo opłaty trzeba wnieść, a potem być może ten produkt będzie bardzo krótko na rynku i nie będzie dostępny dzieciom itd. Być może już zaczyna to być efekt tego, że jest właśnie ta legislacja posuwa się do przodu.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Bardzo proszę, Ministerstwo Finansów.

Naczelnik wydziału w departamencie MF Cezary Komorowski:

Proszę państwa. Na wstępie przedstawiłem wszystkie działania, które minister finansów podjął w tym zakresie. Pragnę zwrócić jeszcze raz uwagę na ograniczenie dostępności ekonomicznej tych wyrobów. Czym to skutkuje w stosunku do jednorazówek? Przeciętny papieros jednorazowy kosztuje teraz w okolicach 30 zł za sztukę. Po wprowadzeniu tej dodatkowej akcyzy na płyn w stosunku do jednorazówek w wysokości 40 zł cena tego papierosa będzie oscylowała w granicach 80-90 zł za sztukę, co powinno w dość istotny sposób ograniczyć ich podaż na rynku.

Przewodnicząca poseł Urszula Pasławska (PSL-TD):

Szanowni państwo, dyskusja nie jest zamknięta i bardzo za nią dziękuję. Zdumiewające jest to i bardzo rzadkie, że nie słyhać było dzisiaj żadnego głosu przeciwnego. Bardzo dziękuję za te deklaracje ministra zdrowia co do przyspieszenia prac i rozumiem, że w sierpniu możemy liczyć na ustawę. Jeżeli będzie wola parlamentu i klubów, to zrobimy wszystko, aby jak najszybciej przeprocudować ustawę o zakazie de facto sprzedaży tych jednorazowych e-papierosów. My do tematu wracamy jeszcze w czerwcu jako Komisja Środowiska, kiedy to będziemy rozmawiać o rozszerzonej odpowiedzialności producentów i systemie kaucyjnym.

Dziękuję państwu za pracę w Komisji. Zamykam posiedzenie połączonych Komisji.